

# Vincent in Drenthe



# Vincent in Drenthe

Ruud Hobo

Het verhaal over de Drentse periode van Vincent van Gogh  
verteld door Vincent zelf.

Het verhaal in dit boek is in een iets andere versie uitgeven als onderdeel van *Schilderen is zijn leven*, ISBN 9789464485509

Dit boek is de vervanger van *Vincent Ging Naar Drenthe En Vond Zijn Bestemming*, ISBN 9789464351842

*Door de hoge licentiekosten kan ik helaas in dit boek de schilderijen van Vincent niet laten zien.*

*De werken van Vincent kunt u vinden op <http://www.vggallery.com>*

De foto's in dit boek zijn door mijzelf gemaakt.

Derde druk maart 2024

ISBN paperback: 9789464654059

ISBN e-book: 9789464801293

Schrijver: Ruud Hobo

Coverfoto en -ontwerp: Ruud Hobo

© Ruud Hobo

Uitgeefplatform Brave New Books

## **Inhoudsopgave**

|     |                                                    |     |
|-----|----------------------------------------------------|-----|
| 1.  | Voorwoord .....                                    | 6   |
| 2.  | De ontmoeting in Nuenen in het voorjaar 1884 ..... | 10  |
| 3.  | Den Haag 10 september 1883 .....                   | 13  |
| 4.  | Van Den Haag naar Hoogeveen op 11 september ..     | 21  |
| 5.  | Hoogeveen 12 september – 2 oktober .....           | 24  |
| 6.  | Naar Nieuw-Amsterdam op 2 oktober .....            | 46  |
| 7.  | Nieuw-Amsterdam 3 oktober – 4 december .....       | 53  |
| 8.  | En na Drenthe.....                                 | 84  |
| 9.  | Oktober 2023 .....                                 | 87  |
| 10. | De Drentse werken van Vincent .....                | 98  |
| 11. | Het Van Gogh Huis Drenthe.....                     | 99  |
| 12. | Overzicht afbeeldingen .....                       | 103 |
| 13. | Bronnen.....                                       | 103 |

## 1. Voorwoord

Vincent van Gogh heeft in 1883 twaalf weken in Drenthe gewoond en gewerkt. Hij heeft in die periode één brief aan zijn ouders en 22 brieven aan zijn broer Theo gestuurd. In dit boek geef ik op basis van deze 23 brieven een beeld van het verblijf van Vincent in Hoogeveen (drie weken) en Nieuw Amsterdam (negen weken). Niet als een verslag óver het leven van Vincent in die periode, maar in dit boek laat ik namelijk Vincent zélf aan het woord. Het verhaal over de periode dat Vincent in 1883 in Drenthe was, is opgezet als het verslag van een gesprek dat Vincent had met een geïnteresseerde toehoorder.

U zult zich afvragen “slechts twaalf weken in Drenthe. Wat kan dat te betekenen hebben?” Toch is deze relatief korte periode belangrijk geweest voor de ontwikkeling van Vincent van Gogh tot schilder. In Drenthe, waar hij zich steeds eenzamer voelt, komt hij tot een belangrijk besef, een belangrijke constatering ten aanzien van hemzelf. Welke, dat leest u in dit boek.

We weten natuurlijk niet wat Vincent in Drenthe allemaal beleefd heeft. De brieven die hij geschreven heeft geven een beperkt beeld. De brieven die Vincent ontving van Theo en zijn ouders zijn er helaas niet meer. In de brieven geschreven door Vincent zelf reageert hij wel op passages uit de ontvangen brieven. Daardoor kunnen we het een en ander afleiden. Van de ontmoetingen en gesprekken die hij gehad heeft weten we inhoudelijk eigenlijk vrijwel niets. Dat zijn gebeurtenissen die ik zelf heb ingevuld. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de gesprekken die hij voor zijn vertrek uit Den Haag met zijn huisgenote Sien heeft gehad. Het verhaal is daarom een mix van fictie en non-fictie.

U zult zich ook afvragen "Er zijn toch al talloze boeken over Vincent van Gogh, dus waarom dit boek?" De aanleiding komt door mijn werk in 'Het Van Gogh Huis' in Nieuw-Amsterdam. Daar ben ik vrijwilliger/gids. Het Van Gogh Huis is het enige openbaar toegankelijke pand in Nederland waar Vincent van Gogh echt gewoond en geschilderd heeft. Door de vragen die ik tijdens de rondleidingen van bezoekers kreeg, ben ik op het idee gekomen van dit boek. Vragen zoals: "Waar heeft Vincent in deze regio rondgelopen? Wat deed hij? Met wie sprak hij en waarover? Wat vond hij überhaupt van Drenthe?" Maar ook "Waarom ging hij weer weg?"

Zoals gezegd hebben we natuurlijk zijn brieven. Echter het volledige verhaal over zijn dagelijkse leven in Drenthe is nergens te vinden. Ik ben me daarom gaan afvragen hoe het geweest zou kunnen zijn. Het resultaat van die overdenkingen is dit boek geworden. En daarbij, er zijn over de periode dat Vincent in Drenthe verbleef heel weinig boeken geschreven.

Over het leven van Vincent vóór Drenthe zijn wel talloze boeken geschreven. Dat ga ik in dit boek niet herhalen. Toch is het nuttig te beschrijven hoe Vincent er aan toe was aan het begin van zijn Drentse avontuur in 1883.

Vincent woont sinds eind november 1881 in Den Haag. Daar heeft hij op een gegeven moment Sien Hoornik ontmoet. Zij was het huis uitgezet door de man die haar zwanger gemaakt had. Ze had trouwens al een dochtertje waarvan de vader onbekend is. Sien heeft een alcoholprobleem en is prostituee. Kortom, alleen maar ellende. Vincent ontfermt zich over haar en Sien wordt zijn model. Na verloop van tijd gaan ze samenwonen. Dat was in

de ogen van zijn schildervrienden en zijn familie een hele foute keuze. Hij woont ongehuwd samen en dan ook nog met een prostituee. De schildervrienden willen daarom niks meer van Vincent weten. Eigenlijk blijft alleen Anthon van Rappard met hem bevriend. Als hij zijn familie vertelt dat Sien en hij willen gaan trouwen, komt de familie van Vincent in opstand. Ze zijn er fel op tegen. Vincent wordt zwaar onder druk gezet door de familie om weg te gaan bij Sien. Ze dringen er zelfs op aan dat Vincent Den Haag verlaat. Hij krijgt het dringende advies om naar Drenthe te gaan. Veel schilders die hij kent waren allemaal al in Drenthe geweest en waren daar zeer lovend over.

Vincent is dan al dertig jaar en heeft nog geen goed beeld van wat hij verder in zijn leven wil gaan doen. Eigenlijk is zijn leven tot aan dat moment een aaneenschakeling van mislukkingen. Vincent zit daarom met de vraag "Wat ga ik doen met mijn leven, hoe ziet mijn toekomst er uit?"

Er zijn twee belangrijke thema's in het leven van Vincent.

- Vincent heeft geregeld last van depressieve buien. Toen noemde men dat melancholie. De voor Vincent enige werkzame manier om de melancholie te onderdrukken was door bijvoorbeeld schilderen afleiding te zoeken.
- Vincent heeft sinds zijn ontslag bij Goupil op 1 april 1876 eigenlijk nooit meer zelf geld verdiend. Hij is daardoor altijd afhankelijk geweest van wat Theo en soms zijn vader hem gaven. Hij heeft altijd geldgebrek. Hierdoor kan hij niet altijd schilderen en tekenen waardoor de melancholie weer op kon komen.

Voor zover het verleden dat op het moment dat ik dit opschrijf 139 jaar geleden is. Bestaat er nog wat van die

geschiedenis? Met andere woorden, is er uit de tijd van Vincent dan nog wel wat terug te vinden wat een bezoek waard is? Natuurlijk woont men in Drenthe niet meer in plaggenhutten en die oude boerderijtjes die Vincent getekend en geschilderd heeft zijn er ook niet meer. Maar er is nog wel turf en het wordt nog gestoken. In het Veenpark worden hiervan demonstraties gegeven en in het park staan plaggenhutten en is er nog veel meer te bekijken. En die logeeradressen van Vincent zoals het logement van Scholte zijn die er nog? Het is de moeite waard om dat eens te onderzoeken. Lees het hoofdstuk "Oktober 2023" maar eens.

Veel leesplezier

Ruud Hobo - Drenthe november 2022 / maart 2024

## **2. De ontmoeting in Nuenen in het voorjaar 1884**

Ik zal me even voorstellen. Mijn naam is Alex de Goede, 42 jaar oud. Ik ben handelsreiziger van beroep. Ik handel in alles waar ik winst mee kan maken. Dat kan handelen in hout zijn, maar ook bijvoorbeeld in turf, graan of jenever. Eigenlijk in alles waar vraag naar is. Interessante opkomende markten zijn de tabaksindustrie en de kolenhandel. De tabaksindustrie vindt men met name in en rond Eindhoven. Die industrie vind ik de moeite waard om eens verder te onderzoeken. Je moet immers open staan voor nieuwe kansen.

Zonder me al te veel op de borst te kloppen kan ik stellen dat ik behoorlijk goed ben in mijn werk. Ik weet waar vraag naar is of zo goed als zeker naar gaat ontstaan en daar speel ik dan op in. Ik heb bijvoorbeeld een lucratieve handel in turf opgezet. Amsterdam heeft een groeiende behoefte aan turf en ik heb goede afspraken met de landheren in Drenthe om aan die behoefte te kunnen voldoen. Daarom ga ik al een aantal jaren in het voorjaar naar Drenthe. De turfafgraving rond Nieuw-Amsterdam gaat me dit jaar weer een mooie winst opleveren. Omdat het financieel zo goed gaat hoef ik niet zes dagen per week van 's morgens vroeg tot 's avonds laat te werken. Hierdoor heb ik tijd voor andere zaken. Zo ben ik geïnteresseerd in kunst, met name de schilderkunst. Niet om in te handelen, maar uit pure interesse. Ik ben daarbij ook geïnteresseerd in het verhaal achter een schilderij of over het leven van de schilder. Ik mag daarom graag musea in binnen- en buitenland bezoeken. Ik kom als handelsreiziger in veel plaatsen en als daar een museum is kan ik mijn reis mooi combineren met een bezoek aan dat museum. Door een steeds verder

uitbreidend spoorwegnetwerk zijn veel plaatsen makkelijker te bereiken. En veel sneller en comfortabeler dan met paard en wagen zoals in mijn eerste jaren als handelsreiziger.

Vandaag ben ik in Nuenen. Komende week ga ik voor zaken naar Eindhoven maar ik heb besloten om dit weekend al naar Brabant te gaan. Ik verbleef drie weken geleden een dag of vier in Zuidoost Drenthe in verband met de turfhandel waar ik het al over had. Ik logeerde in Nieuw-Amsterdam in het logement van Hendrik Scholte. Ik sliep in een fraaie kamer met balkon. Op een avond raakten Hendrik en ik aan de praat en toen ik aangaf dat ik geïnteresseerd ben in schilderkunst vertelde hij me dat vorig jaar in oktober en november er een vreemde snuiter in dezelfde kamer logeerde. Wel negen weken lang. In het dorp hebben ze het nog wel eens over en lachen ze er nog om. Die man dacht dat hij kunstschilder was maar wat hij maakte vond echt helemaal niemand mooi. Waarschijnlijk alleen hijzelf. Wie maakt er nu tekeningen en schilderijen van plaggenhutten en andere armoedige huizen. Op een ochtend was hij heel stiekem verdwenen, als een dief in de nacht. Hij zou die dag namelijk zijn openstaande schuld betalen. Hij had wel veel achtergelaten, want hij zou in het voorjaar terug komen met zijn broer. Dat had hij tenminste tegen Hendrik gezegd. "Nou Alex, daar geloofde ik al meteen niks van. Ik had het misschien moeten zien aankomen. Hij zat op een brief met een postwissel te wachten en die brief was niet gekomen. Daardoor werd hij steeds zenuwachtiger", zei Hendrik tegen me. En inderdaad die snuiter is nooit meer teruggekomen. De openstaande schuld heeft hij wel met een postwissel uit Nuenen betaald, heel verrassend. Hendrik vertelde me ook zijn naam: Vincent van Gogh. Helaas wist Hendrik niet of die Vincent inderdaad in Nuenen woont. Dat moest ik maar aan logementhouder Hartsuiker in Hoogeveen vragen. Aangezien